

SUOMEN VAPAA-AJAN-
KALASTAJIEN
KESKUSJÄRJESTÖ

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
Vanha talvitie 2-6 A 11
00580 Helsinki
vapaa-ajankalastaja@vapaa-ajankalastaja.fi

LAUSUNTO

2.3.2020

Maa- ja metsätalousministeriö
PL30
00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo@mmm.fi

VIITE Lausuntopyyntöne diaarinumero 1704/02.04.02/2019

ASIA Lausuntopyyntö Tenon kalastussäännön muutostarpeista

Lausunto Tenon kalastussäännön muutostarpeista

Suomi ja Norja ovat neuvotelleet Tenojoen kalastussopimuksen ja siihen liittyvän kalastussäännön, joka astui voimaan vuoden 2017 kalastuskaudella. Tavoitteena on lohien kalastuskuolevuuden pienentäminen 30 %, jonka seurauksena useimpien lohikantojen oletetaan elpyvän kestäväälle tasolle runsaan kymmenen vuoden aikana. Kyseessä on valtioiden välinen sopimus, jonka säädökset ylittävät kansalliset kalastussäädökset, niiltä osin mitä sopimuksessa on säädetty. Maa- ja metsätalousministeriö pyytää lausuntoa Tenon kalastussäännön muutostarpeista. Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö (SVK) esittää lausuntonaan seuraavaa.

Tenojoen ja sen sivujokien heikentyneiden lohikantojen tukemiseksi lohienkalastuksen nykyistä tiukempi säätely on tarpeellista. Useat tutkimukset osoittavat lohikantojen heikentyneen. SVK painottaa kalastuksen säätelytoimien olevan tärkeitä merellä, Tenovuonossa ja jokialueella. Kalastuksen säätelyn ja rajoitusten tulee koskea kaikkia kalastajaryhmiä ja kaikkia pyyntimuotoja.

Tutkimusten mukaan Tenojoessa ja sen sivujoissa on useita eri lohikantoja, jotka ovat geneettisesti toisistaan poikkeavia. Eri lohikannat poikkeavat toisistaan kutualueiden valinnan lisäksi myös nousuajankohdiltaan. Lohien kalastuksen säätelyssä tulee huomioida monimuotoisten eri aikain kesällä jokeen nousevien kantojen elinvoimaisuus.

Lohikantojen tila Tenojoen valuma-alueella pääuomassa ja sivuvesissä eivät ole vielä merkittävästi parantuneet kalastussäännön muutaman vuoden voimassaolon aikana. Kalastussäännön lyhyen voimassaolon ei voidakaan olettaa vaikuttavan näin nopeasti merkittävästi lohikantojen tilaan. Lohien merivaelluksen aikaiseen eloonjäantiin liittyy ilmeisesti myös ongelmia, mukaan lukien kalastus syönnösvaelluksen aikana.

Tenon kalastussäännön käytäntöön soveltamisessa havaittuja ongelmia ja perusteluja

- 1) Ulkopaikkakuntalaisten ja paikkakuntalaisten luvallisen lohenkalastuskauden kesto tulisi tasavertaisuusperiaatteen mukaan yhdenmukaistaa.
- 2) Kalastuslupien myynnin ja saannin ongelmat ovat varjostaneet Tenon kalastusmatkailua koko nykyisen kalastussäännön ajan. Ongelmia on ollut Suomessa lupamyyntijärjestelmän toimivuudessa, lupien korkeassa hinnoittelussa, kalastuslupien saamisessa peräkkäisille päiville, kalastajaryhmän (esim. perhe tai muu yhdessä matkustava ryhmä) lupien saamisessa samalle ajanjaksolle, sekä nuorten ja perheiden kalastuslupien puuttumisena. Nuoriso- ja perhelupien saatavuus tulisi taata kirjaamalla kyseiset lupamuodot kalastussääntöön vene- ja rantakalastuslupien yhteyteen.
- 3) Venekalastusluvalla tulisi sallia kalastus myös rannasta molempien valtioiden alueilla yhdellä vavalla sillä kalastusvyöhykkeellä, johon lupa on ostettu. Venekalastuslupa on pääsääntöisesti rantakalastuslupaa kalliimpi. Nykyiseen toimintamalliin ei ole myöskään lohikantojen hoitoon perustuvaa tarvetta, koska kalastus tapahtuisi samalla kalastusvyöhykkeellä kalastustehon kasvamatta.
- 4) Venekalastusluvasta tulisi poistaa paikallisen soutajan käyttöpakko klo 19-7, koska paikallisia soutajia ei ole riittävästi saatavilla ja kalastusluvan hankkineella jää käyttämättä jo valmiiksi ostettua ja maksettua kalastusoikeutta.
- 5) Rantakalastuksen luvallinen kalastusaika 23-16 on edellyttänyt kalastamaan lähinnä yöaikaan, joka ei ole erityisesti nuorille ja perheille, tai muillekaan kalastajille mielekästä kalastusaikaa. Ajallisen päivärauhoituksen poistaminen mahdollistaisi kalastamisen normaalin vuorokausirytmien mukaan ja nukkumisen yöllä.
- 6) Suomen ja Norjan välinen sopimus kalastuksesta Tenojoen vesistössä (Artikla 6) mahdollistaa useita erilaisia toimenpiteitä kalastuksen ja saaliin määrän ohjaamiseksi. Muun muassa saaliskiintiöiden määräämisen, tiettyä kokoluokkaa olevien saaliskalojen ottamisen kieltämisen ja pyydysten rakenteesta määräämisen. Näillä kalastuksen säätelytoimenpiteillä voitaisiin tarvittaessa tarkentaa vuosittaista säätelyä kalakantojen tilan vaatimalla tavalla. Tenon kalastussäännön osalta voidaan keventää hankalaksi koettuja vapakalastuksen päiväkohtaisia kalastuksen rauhoitusaikoja, joita voidaan tarvittaessa kompensoida asettamalla vuositasolla saaliskiintiöitä.
- 7) Muiden kalalajien kuin lohen, meritaimenen ja merinieriän kalastus voitaisiin sallia rannalta tapahtuvana vapakalastuksena nykyistä pidemmällä ajanjaksolla. Erityisesti harjuksen kalastusta voitaisiin lisätä nykyisestään.
- 8) Ulkopaikkakuntalaisten kalastusoikeutta omistamattomien kalastajien (2§4)) kalastusta on rajoitettu erilaisin kalastussäännössä kirjattujen säädöksiä perusteella paljon enemmän kuin kalastussäännön tavoitteena oleva 30% pienentymä lohen kalastuskuolevuudessa. Ulkopaikkakuntalaisten kalastajien rajoitukseksi riittäisi pelkästään kalastuslupien myyntimäärissä jo tehty 30% leikkaus aikaisempaan lupamyyntiin verrattuna, jonka lisäksi kalastuskauden kesto on vähennetty 23% (19 päivää).
- 9) Kalastuslupien huonolla saatavuudella on ollut negatiivisia vaikutuksia Tenon jokilaakson kalastusmatkailun parissa toimiville yrityksille liittyen majoituksen myyntiin ja veneiden vuokraukseen kalastusmatkailijoille. Kalastajille suunnatut palvelut ovat heikentyneet.

*Esityksiä Tenon kalastussäännön muuttamiseksi***4§ Kalastuslupaluokat**

Lisätään uusi 2 momentti, jossa säädetään että 1 momentin kohdissa 3) ja 4) tarkoitettuja vene- ja rantakalastuslupia voidaan myöntää nuorisolupina alle 16-vuotiaille maksutta ja alle 18-vuotiaille alennettuun hintaan. Samaan aikaan kalastavan perheen toiselle huoltajalle voidaan myöntää kalastuslupa alennettuun hintaan. Mainittujen kalastuslupien poikkeavat hinnat määriteltäisiin kummankin valtion kansallisilla säädöksillä päätettäessä rajajokiosuuden eri kalastusvyöhykkeiden lupien hinnoista.

8§ Vapakalastuskausi

Lohen, meritaimenen ja merinieriän vapakalastus sallitaan ulkopaikkakuntalaisille vene- ja rantakalastuslupien haltijoille kesäkuun 1. päivästä elokuun 20. päivään.

9§ Vene- ja rantakalastusluvut

Poistetaan rantakalastusluvasta ajalliset päivärauhokitukset sallimalla kalastus 24 tuntia vuorokaudessa.

Poistetaan venekalastusluvasta paikallisen soutajan käyttöpakko klo 19 (18) – 7 (6). Lisätään venekalastuslupaan sallitaksi kalastustavaksi myös rantakalastus yhdellä vavalla sillä kalastusvyöhykkeellä, jolle lupa on ostettu molemmissa valtioissa.

17§ Muiden lajien kalastusaika

Lisätään muiden lajien kalastukseen sallittavaksi menetelmäksi vapakalastus. Sallitaksi kalastuskaudeksi muiden lajien vapakalastuksessa muutetaan koko rajajokialueella 20. toukokuuta alkaen 20. elokuuta saakka.

25§ Muun kalan pyynti verkkopyydyksillä

Lisätään pykälän nimeen ”ja vapakalastuksessa”. Lisätään oma momentti vapakalastuksesta, jossa määritellään lohenkalastuskaudesta poikkeavalla ajalla muun kalan pyynnissä sallittu maksimi siiman paksuus sen kärkiosasta mitattuna ja suurin sallittu koukkukoko, jotka mahdollistaisivat harjuksen kalastamisen nykyistä pidemmän kalastuskauden ajan.

Kokonaisuuden kannalta on tärkeää samaan aikaan rajoittaa Tenojoen lohikantaan kohdistuvaa kalastusta myös Norjan rannikolla, Tenovuonossa ja joen Norjalle kuuluvalla alaosalla.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry

Olli Saari
toiminnanjohtaja